

Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiada Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniam

9–10 klasės

Rajono (miesto) etapas

2016 m.

ATSAKYMAI

I UŽDUOTIS

1. Vestuvių daina. Čia yra vestuvių dainoms įprastas kreipimasis į nuotaką („sesute“, „sesele“), matome vestuvių dainų poetikai būdingą nuotakos ir gamtos (linų žiedų) įvaizdžių paralelizmą bei dažnai vestuvių dainose pasitaikančią refleksiją apie esminį gyvenimo pokytį („ne vienai dienai“, „visam tavo amželiui“).
2. Sutartinės.
3. Liudvikas Rėza 1825 m.
4. S. Nėris, V. Krėvė.

II UŽDUOTIS

1. „Aušra“ buvo leista 19 a., „Varpas“ – 19–20 a. „Aušroje“.
2. Jis buvo „Varpo“ bendradarbis. J. Jablonskis.
- 3.

Tarptautinis žodis	Jo atitikmuo
advokatas	tiesabylius
inteligentas	apšviestuoslis
kometa	uodeginė
korespondentas	žinpašys
nervas	dirgsnis
prokuroras	apkaltintojas

4. Atsakymai gali būti įvairūs: tarptautiniai žodžiai vartojami bent dviejose didžiosiose pasaulyje itin paplitusiose kalbose; yra kilę iš klasikinių kalbų; jais įvardinami bendri mokslo, technikos, meno, visuomenės gyvenimo ir kiti reiškiniai; jie yra bendrinei kalbai priimtini skoliniai, kurių svetimą kilmę patvirtina dalis svarbiausiųjų tarptautinio bendravimo kalbų.
5. *Humanitarinis*, -ė „susijęs su rūpinimusi žmogumi, jo poreikiais, siekimu žmonių gerovės“.

III UŽDUOTIS

1. A. Žemaitė
B. *Marti*
2. A. Antanas Baranauskas
B. *Anykščių šilelis*

3. A. Juozas Grušas
B. *Barbora Radvilaitė*

IV UŽDUOTIS

1. Georgas Nesselmanas. XIX a.
2. Su slavais ir germanais.
3. Į rytų ir vakarų baltus.
4. Lietuvoje ir Latvijoje.
5. Pagal *uo, ie* tarimą. Į pietų, šiaurės ir vakarų žemaičius.
6. Aukštaitis. Jis parašė pirmuosius (originalius) lietuvių kalbos žodynus.

V UŽDUOTIS

1. b)
2. c)
3. *Vieškelyje plytų vežimai* – K. Jankauskas; *Vieškelyje džipai* – J. Aputis; *Priešaušrio vieškeliai* – B. Radzevičius.

VI UŽDUOTIS

1. Sieja žodis *valia*. Frazeologizmai: *duoti kojoms valią* „išeiti“, *duoti valią* „leisti nevaržomai elgtis“, *į valias išleisti* „išpaikinti“, *duoti valią rankoms* „mušti“, *į valias* „pakankamai“, *duoti valią liežuviui* „plepėti, liežuvauti“.
2. Tiesioginės nuosakos: *atsisveikino, bus, davė, duosi, gali, matai, nuraus, pasidarė*; tariamosios nuosakos: *neduotum*, liepiamosios nuosakos: *neduok*.
3. *Sveikintis*. Skiriasi tuo, kad turi darybos formantą (priešdėlį, prefiksą) *at-* ir kitokią darybos reikšmę – turi veiksmo galo, rezultato reikšmę.
4. Ilgieji skiemenys: *lie-, ran-, -kom, -duok, va-, -lios*. Sudaro ilgieji balsiai, dvibalsiai ir dvigarsiai.
5. Brūkšniu atskirti jungtuku nesujungti sudėtinio sakinio dėmenys, nes reiškiamos mintys pabrėžtinai aiškinamos.
6. Kokybiniai būdvardžiai: *tankūs, juodi. Tánku, júoda*.

VII UŽDUOTIS

1. Erelis simbolizuoja Rusijos imperiją.
2. „Pavasario balsų“ pirmasis leidimas pasirodė 1895 m., kuomet Europoje ir Lietuvoje vyko nacionalinis išsivadavimo iš imperijų sąjūdis, dar vadinamas tautų pavasario, tautinio atgimimo judėjimu. Pavasario įvaizdis, kurį Maironis pasirinko savo poezijos rinkiniui, demonstravo tikėjimą, jog politinio sąstingio ir imperinio dominavimo epochą neišvengiamai pakeis jaunų tautinių valstybių laikas.
3. Turimas galvoje carinėje Lietuvoje įvestas lietuviškos spaudos draudimas.
4. Maironis žavėjosi ir mokėsi iš tokių Lietuvos romantizmo klasikų kaip S. Daukantas, A. Baranauskas, A. Mickevičius.

VIII UŽDUOTIS

1. Dėl jo darybos pamato. Žodis *apšalusių* yra veikiamosios rūšies būtojo kartinio laiko dalyvis, kuris daromas iš veiksmožodžio būtojo kartinio laiko 3 asmens kamieno, kur nėra nosinės, plg. *apšalo*.
2. Sakinys (*Ten, kur vasarą būdavo brasta, buvo nedidelė sala upėje*). Šalutinis vietos aplinkybės sakiny.

3. Išplėstinis dalyvinis pažyminy. Taip.
4. Tai yra veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis. Daugiskaitos vardininkas.